

Hevosen merkitys maaseudulle ja sen ihmisille

20.12.2024

Hevoset ovat olleet osa suomalaista maaseutua jo lähes kahden vuosituhannen ajan. Ensimmäiset kuolainlöydöt Suomessa on tehty noin 300–500 vuotta jälkeen ajanlaskumme alun. Ilman luotettavaa kuormajuhtaa olisi maanviljely ollut Suomessakin vuosisatojen mittaan huomattavasti hitaampaa.

Hevonen elävöittää maaseudun maisemaa, kulttuuriperintöä, elinkeinoa ja harrastusmahdollisuuksia voimakkaasti edelleen. Hevosala luo työpaikkoja maaseudulla mm. ratsastuskoulujen, ravivalmennuksen, hevoskasvatuksen ja tallien ylläpidon muodossa. Hevosala työllistää samalla useita alaan liittyviä asiantuntijoita, kuten eläinlääkäreitä, kengittäjiä, varustevalmistajia ja -myyjiä, rehuntuotantoa tai kuljetuspalveluita.

Hevosalan monipuolisuutta ja maaseudun nuorten yhteisöllisyyttä edistetään Hevoset maaseudulla – nuoret mukana -hankkeella (kuva: kuvapankki)

Hevosharrastus tuo yhteen ihmisiä eri taustoista

Työllistävän vaikutuksen lisäksi hevosala tarjoaa myös runsaasti harrastusmahdollisuuksia. Etenkin nuorten keskuudessa hevosharrastus on ollut suosittua kautta aikojen. Moni 70–90-luvun hevostyttö tai -poika muistaa, kuinka lähitallille pyöräiltiin heti koulun jälkeen ja hevosten kanssa touhutessa ja karsinoita siivotessa saattoi hurahtaa useampi tunti, ellei koko loppuilta, kunnes kotiin pyöräili onnellinen nuori pipo vinossa ja hevoselta haisten. Tallilta löytyi ja muodostui samalla myös kaveriporukoita, kun samanhenkiset harrastajat saivat touhuta yhdessä eläinten parissa. Siihen aikaan kynnys mennä kysymään lähitallilta hevosenhoitomahdollisuutta, oli ehkä matalampi kuin nykyään. Viime aikoina onkin ollut havaittavissa hevosharrastuksen hiipumista nuorten keskuudessa, vaikka kiinnostusta hevosten pariin löytyisi. Moni lähialueen pientalli on lopettamassa toimintaansa, koska tallinpito korkeine kustannuksineen ei enää kannata. Talliyrittäjät toivoisivat talleilleen lisää uusia harrastajia, joiden kanssa voisi tehdä yhteistyötä jakaen osaamista ja yhteisöllisyyttä. Hevosharrastajat saisivat toimia hevosten parissa sekä luoda sosiaalisia suhteita muiden harrastajien kanssa, ja samalla talliyrittäjät saisivat apua hevosten hoidossa, ja mahdollisuuden jakaa osaamistaan, ja mahdollisesti joku nuori harrastaja innostuisi alasta niin, että siitä muodostuisi tulevaisuuden ammatti. Tätä hevosalan monipuolisuutta, maaseudun elinvoimaisuutta ja samalla maaseudun nuorten yhteisöllisyyttä pyritään edistämään tänä syksynä alkaneella hankkeella Hevoset maaseudulla – nuoret mukana (Henu).

Kanavia hevosten ja maaseudun nuorten välille

Myös moni nykynuori mielisi hevosharrastuksen pariin, mutta kaikilla ei ole siihen resursseja. Ratsastustunnit ovat kalliita, eikä se ole kaikille taloudellisesti mahdollista. Syrjäytymisvaarassa olevat nuoret, tai esimerkiksi maahanmuuttajanuoret, eivät löydä eivätkä uskalla mennä talleille omin avuin. Henu-hanke on nyt luomassa kanavia, joiden avulla talliyrittäjät ja nuoret löytävät toisensa helpommin. Olemme osatoteuttajan, Etelä-Pohjanmaan Hevosjalostusliiton, kanssa aloitelleet hanketta yhyttämällä mukaan haluavia hevostalleja Seinäjoen, Ilmajoen ja Jalasjärven alueelta. Tällä hetkellä talleja on mukana kuusi. Yksi Seinäjoelta, kaksi Ilmajoelta ja kolme Jalasjärveltä. Lokakuussa pidimme Seinäjoen Ravikeskuksella hankkeen esittelytilaisuuden hankkeesta kiinnostuneille talliyrittäjille ja nuorisotoimen edustajille. Tilaisuudessa kävi ilmi, että tällaiselle hankkeelle olisi tällä hetkellä suuri tilaus niin talliyrittäjien, kuin nuorten harrastajienkin keskuudessa. Jokaisen kunnan nuorisotoimijat tiesivät heti monta nuorta, joka olisivat varmasti mielellään lähdössä tallille, jos vain löytyisi jokin väylä, minkä kautta sinne löytäisi matalalla kynnyksellä. Kaikki nuorisotoimen edustajat olivatkin aivan erityisen innoissaan tästä hankkeesta. Nuoret tarvitsevat harrastuksia, ja harrastus eläinten parissa on lisäksi terapeuttista, sekä kehittää samalla sosiaalisia taitoja sekä tietotaitoa hevosten parissa. Hevosharrastus on mitä parhain terapiamuoto erityisesti syrjäytymisvaarassa oleville nuorille. Samalla, kun taidot kehittyvät, ja samanhenkisiä ystäviä löytyy, myös nuoren itsetunto kasvaa. Hanke on suunnattu 16–29-vuotiaille nuorille ja nuorille aikuisille.

Tavoitteena on aloittaa tallikäynnit tammi-helmikuun aikana. Ennen sitä laadimme turvallisuusohjeet ja toimintaohjeet tallille. Ensin tutustumiskäynnit tehdään noin 5–10-hengen porukalla, jolloin on tarkoitus lähinnä tutustua talliympäristöön. Seuraavat tallikäynnit tehdään noin 3–5 hengen ryhmissä, ensimmäisillä käynneillä on mukana jompikumpi hankkeen toteuttajista, eli projektipäällikkö SeAMKilta tai asiantuntija E-P:n Hevosjalostusliitolta. Mukana on myös nuorisotoimen edustaja. Aluksi on tarkoitus käydä läpi hevosen ja hevosenhoidon teoriaa, ja sitten pääsemme tutustumaan nuoren aloitustason mukaan hevosen hoitoon. Jatkossa, kun kokemusta karttuu, nuoret voivat sopia talliyrittäjien kanssa käynneistä itsenäisesti. Kyseessä ei ole lajiharjoittelu, vaan tarkoituksena on tutustua hevosiin, hevosen hoitoon ja tallin arkeen. Siksi ratsastuskoulut eivät ole mukana hankkeessa, eivätkä muutkaan sellaiset tallit, jotka myyvät jotain tuotetta tai toimintaa. Hankkeessa on mukana lähinnä ravitalleja, ja työhevos- tai ponitalleja.

Euroopan unionin osarahoittaman Hevoset maaseudulla – nuoret mukana -hankkeen päätoteuttajana toimii Seinäjoen ammattikorkeakoulu (SeAMK) ja osatoteuttajana Etelä-Pohjanmaan Hevosjalostusliitto ry. Hanke toteutetaan EU:n maaseuturahoituksen ja Leader-ohjelman tuella. Lisätietoa hankkeen verkkosivuilta: https://projektit.app-staging.seamk.hion.dev/kestavat-ruokaratkaisut/hevoset-maaseudulla-nuoret-mukana-henu/
Elina Hakola
projektipäällikkö, Hevoset maaseudulla – nuoret mukana -hanke
SeAMK

Kirjoittaja opiskelee elintarvikeagrologiksi SeAMKissa, ja toimii osa-aikaisena projektipäällikkönä Henu-hankkeessa. Harrastaa vapaa-ajallaan pitkiä maastoratsastuslenkkejä.

Lähteet

Hippolis. (i.a.). *Hevoseni.fi. -tietoa hevosen ja tallin pidosta.* Hevosen historiaa. https://www.hevoseni.fi/hevosen-historiaa#:~:text=Ensimm%C3%A4iset%20arkeologiset%20l%C3%B6yd%C3%B6t%20hevosista%20Suomessa,aiemmin%20koska%20kielitieteen%20mukaan%20mm.

PYRARY (i.a.) *Hevosen ja ihmisen yhteinen historia.* https://pyrary.com/hevosen-ja-ihmisen-yhteinen-historia/